

Americki plan za Ojdanica

Author: [Zeljko Cvijanovic](#)

Amerika je, izgleda, ponudila Ojdanicu dodatne garancije u zamenu da svedoci protiv Milosevica

Americke diplomate su, a ne srpska vlada, zaslužne što se penzionisani jugoslovenski general Dragoljub Ojdanic odlucio da u četvrtak ode dobrovoljno u Hag. Kakve garancije je od Amerikanaca dobio nije sasvim jasno, ali se ne isključuje da bi mogao svedociti protiv svog nekadasnjeg sefa, Slobodana Milosevica.

Generala Ojdanica, nacelnika jugoslovenske Vrhovne komande u ratu na Kosovu 1999. godine, kako saznaje IWPR, kao moguceg Milosevicevog insajdera polovinom marta u Beogradu kontaktirao je Pjer Risar Prosper, americki ambasador za pitanja ratnih zlocina. On se smatra veoma vaznim u artikulaciji zapadnih pritisaka na Beograd da pocne da saradjuje sa Hagom.

U organizaciji Nebojse Covica, potpredsednika Vlade Srbije, Prosper i americki ambasador u SRJ Vilijem Montgomeri sastali su se u jednoj beogradskoj vili sa Ojdanicem.

Kako je 3. aprila pisao nedeljnik "Blic News", americki diplomate su od Ojdanica zahtevale da svedoci u Hagu protiv Milosevica i da tako olaksa svoju poziciju.

Mongomeri je, kako saznajemo, rekao Ojdanicu: "Mi sutra putujemo u Hag i mozemo se zauzeti za vas slucaj."

Ojdanic je, pise list, tada ostavio otvorenim svoj dobrovoljni odlazak u Hag, ali je bio decidan da protiv Milosevica nece svedociti.

Iako je Covic u istom izdanju "Blic Newsa" demantovao da je sastanak odrzan, vec 4. aprila u nedeljniku "Vreme" priznao je da je do njega doslo.

"General Ojdanic je sam trazio kontakt i to smo ucinili. Razgovor je bio izuzetno korektan", rekao je Covic, ali nije zeleo da kaze o cemu se govorilo.

Izvor IWPR iz srpske vlade, medjutim, tvrdi da je sastanak generala Ojdanica sa dvojicom Amerikanaca ponovljen vec 5. aprila, takodje u Beogradu.

Tada je, tvrdi isti izvor, pao konacan dogovor da Ojdanic putuje u Hag. Dve nedelje kasnije njegov advokat je u saveznom Ministarstvu pravde formalno prijavio generala kao dobrovoljnog putnika.

Posle tog sastanka, Ojdanic je saopstio porodici i prijateljima da ce se predati, ali nije otkrio kakve je garancije dobio od Amerikanaca.

Samo se pretpostavlja da bi one mogle biti razlicite - od preinacenja optuznice, ako pristane na saradnju, do dozvole da se brani sa slobode. Mogao bi se ponoviti slucaj Biljane Plavsic, koju su, takodje Amerikanci nagovorili na dobrovoljnu predaju u januaru 2001. godine, uz garancije da ce se braniti sa slobode. Ona trenutno boravi u Beogradu.

Ostalo je, međutim, bez odgovora ključno pitanje - da li je Ojdanic na sastanku u aprilu sa americkim diplomatama ostao pri odluci da svedoci protiv Milosevica.

On je do sada koristio svaku priliku da izjavi kako to nece uciniti, ali ta napadna isticanja, mnogi vide kao indicaciju da bi se moglo desiti upravo suprotno.

Njegova predaja dolazi u trenutku kada se Srbija nalazi pod pritiskom medjunarodne zajednice da isporuci optuzene, ili ce joj biti uskracena americka pomoc, koja nominalno iznosi 115 miliona dolara, ali fakticki znaci zeleno svetlo za medjunarodne monetarne institucije, bez cijih kredita drzava ne moze da opstane.

Ojdanic je prvi od sest jugoslovenskih gradjana koji su pristali da u narednih dvadesetak dana dobrovoljno izadju pred hasko tuzilastvo. Prvi naredni dobrovoljni putnik iz Beograda za Hag bice sledece nedelje Nikola Sainovic, nekadasnji potpredsednik Savezne vlade, optuzen za zlocine na Kosovu.

Za zlocine pocinjene na Kosovu general Ojdanic optuzen je 24. maja 1999. godine, zajedno sa tadašnjim jugoslovenskim predsednikom Slobodanom Milosevicem i jos trojicom visokih funkcionera: Milanom Milutinovicem, Nikolom Sainovicem i Vlajkom Stojiljkovicem, koji je pocetkom aprila izvršio samoubistvo da ne bi otisao u Hag.

U optuznici, koja je izmenjena i dopunjena 29. juna i konacno 29. oktobra 2001. godine, Ojdanic se tereti da je sa ostalim optuzenima ucestvovao "u zajednickom zlocinackom poduhvatu".

Cilj tog poduhvata - koji podrazumeva, kako stoji u optuznici, deportacije, ubistva, i progone kosovskih Albanaca - bilo je "isterivanje znatnog dela albanskog stanovnistva Kosova sa teritorije pokrajine u nastojanju da se obezbedi trajna srpska kontrola nad ovom pokrajinom".

Najozbiljniji deo optuznice protiv Ojdanica odnosi se na njegovu komandnu odgovornost, odnosno na krivicna dela njegovih podredjenih, buduci da je tokom kosovskog rata imao formacijsku kontrolu i nad vojnim i nad policijskim snagama u Srbiji.

Naime, pozivajuci se na jugoslovenski zakon o odbrani, tuzilastvo u Hagu tvrdi da je Ojdanic tokom rata, pored vojske, "imao i komandna ovlasčenja" nad jedinicama policije.

"Ja nisam imao nikakve komandne kompetencije nad MUP Srbije", rekao je general Ojdanic u intervjuu beogradskom nedeljniku NIN od petka.

Iako je svestan da mu je zakon davao pravo komande nad svim oruzanim snagama, Ojdanic je rekao da, kad je o policiji rec, "to u praksi nikad nije dosledno postovano".

Sudeci prema odgovorima u tom intervjuu, 61-godisnji general najvise se i najozbiljnije pripremao upravo za odbranu od komandne odgovornosti.

Naime, on kaze da nasilnih deportacija Albanaca nije bilo, nego da su one "inscenirane od strane albanskog separatistickog pokreta".

Ojdanic takodje tvrdi da je jos 1999. godine od svoga potcinjenog generala Nebojse Pavkovica, tada komandanta vojnih jedinica na Kosovu, zahtevao da ga izvesti o istinitosti navoda u tadašnjoj verziji haske optuznice protiv njega.

"Odgovorio mi je da su svi navodi haskog tuzioca bez osnova", rekao je Ojdanic.

Ovaj general, koji je vrhunac karijere dozevio kao Milosevicev covek od poverenja, shvatio je Haski tribunal ozbiljnije od bilo kog drugog aktuelnog optuzenika iz Srbije.

Kako za IWPR tvrde visoki vojni izvori, jos za Miloseviceve vladavine, koju je zavrrio na mestu ministra odbrane, Ojdanic je poceo da prikuplja dokumentaciju za svoju odbranu. Naime, posle odlaska sa duznosti, sa sobom je poneo deo vojne dokumentacije, koja bi mogla da mu koristi u Hagu. Vojni krugovi se tome nisu suprotstavili, smatrajuci da bi on mogao da dobrom odbranom skine optuzbe sa institucije u celini. Vecina dokumenata odnosi se na naloge za sprovedjenje istrage koje je Generalstab slao, kad bi doslo do spominjanja raznih zlocina. Doista, neke su istrage i pokrenute, ali nijedna nije sasvim kompeltirana niti je videla kraj na sudu.

Milosevicevo poverenje Ojdanic je stekao jos kao komandant Uzickog korpusa VJ ratujuci sa dosta vojnickog uspeha u istocnoj Bosni 1992. i 1993. godine. Mnogi su, otuda, iznenadjeni da je Ojdanic optuzen zbog Kosova, a ne za Bosnu. Njegov korpus je u leto 1992. godine zauzeo Visegerad, posle cega su pocinjeni brojni zlocini nad Muslimanima u tom gradu.

Tada pocinje njegova vrtoglava karijera: od 1993-1996. najpre je nacelnik staba a zatim komandant prestigzne Prve (beogradske) arimije VJ.

Od 1996. godine je zamenik tadašnjeg sefa Generalstaba VJ generala Momcila Perisica.

U Srbiji je smatran bliskim JUL-u, partiji Miloseviceve supruge Mire Markovic. Cak se na jednom skupu te partije pojavio u uniformi, sto je izazvalo negodovanja u vojsci, s obzirom da je ta institucija, bar formalno, morala da se ponasa neutralno u odnosu na partije.

Na celo Generalstaba dolazi 24. novembra 1998, kada Milosevic smenjuje Perisica i, vec ozbiljno se pripremajući za rat, okružuje se isključivo slepo lojalnim oficirima i policajcima.

Posle nikada razjasnenog atentata na saveznog ministra odbrane Pavla Bulatovica, Ojdanic polovinom februara 2000. dolazi na njegovo mesto, a nacelnik Generalstaba postaje tada veoma popularni general Pavkovic.

Koliko je bilo Milosevicevo poverenje u Ojdanica, svedoci i to sto ga je, vec kao haskog optuzenika, 7. maja 2000. poslao u Rusiju da trazi vojnu pomoc. Bio je to pokusaj Milosevica da, nakon sukoba sa NATO-om, konsoliduje vojsku.

Pomoc mu je bila obecana, ali nije realizovana u celini jer je pola godine kasnije Milosevic zbacen, a Ojdanic smenjen i penzionisan.

Iz Haga za sada ne stizu informacije da li ce se Ojdanicu suditi združeno sa Milosevicem, ali se pretpostavlja da ce sud najverovatnije morati da taj proces razdvoji i da ce se združeno suditi Ojdanicu, Milutinovicu i Sainovicu, posto je kosovski deo Milosevicevog sudjenja odmakao.

Do tada Ojdanicevi advokati nastojace da izdejstvuju privremeno oslobadanje za svog klijenta. Ukoliko njihov kandidat pristane da svedoci protiv Milosevica, i ispuni ocekivanja Amerikanaca, postace istovremeno najznacajnji haski optuzenik.

Zeljko Cvijanovic je glavni i odgovorni urednik "Blic Newsa" iz Beograda

Location: [Stavropol](#)
[Serbia](#)
[Russia](#)
[North Ossetia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/americki-plan-za-ojdanica>